

ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ «ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішенням вченої ради

Закладу вищої освіти

«Подільський державний університет»

від 25.09.2025, протокол № 11

Введено в дію наказом в.о. ректора

від 25.09.2025 № 223

В.о. ректора

Алла ІВАНОВСЬКА

**ПОЛОЖЕННЯ ПРО ВИЯВЛЕННЯ ТА ЗАПОБІГАННЯ АКАДЕМІЧНОМУ
ПЛАГІАТУ У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ «ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ»**

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Це Положення визначає принципи, порядок і процедури виявлення та попередження академічного плагіату серед учасників освітнього процесу Закладу вищої освіти «Подільський державний університет» (далі – Університет) з метою забезпечення академічної доброчесності, захисту авторських прав і підвищення якості освітньої та наукової діяльності.

1.2. Документ розроблено відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про авторське право і суміжні права», Статуту Університету, методичних рекомендацій МОН та загальноприйнятих принципів академічної етики.

1.3. Основною метою Положення є:

- формування середовища нетерпимості до академічного плагіату;
- створення ефективної системи запобігання порушенням авторських прав;
- забезпечення прозорості та об'єктивної перевірки письмових робіт.

1.4. Це Положення визначає порядок здійснення перевірки академічних, навчально-методичних та наукових текстів здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і наукових працівників Закладу вищої освіти «Подільський державний університет» з метою виявлення текстових запозичень, невірно оформлених посилань або ознак академічного плагіату.

Перевірка здійснюється із застосуванням ліцензованих або договірно доступних програмно-технічних засобів, зокрема антиплагіатних систем, які дозволяють здійснювати порівняння текстів з базами даних Університету, іншими освітніми та науковими установами, а також відкритими джерелами мережі Інтернет.

2. ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ

Академічний плагіат – свідоме або несвідоме присвоєння авторства чужого інтелектуального продукту, що виявляється у повному або частковому використанні чужих наукових текстів, формулювань, ідей, ілюстрацій, гіпотез, структур, методик чи результатів досліджень без належного посилання на джерело. Академічний плагіат може здійснюватися у формі копіювання, перекладу, компіляції, парафразування без посилання, представлення чужої роботи як власної, або шляхом подання купленої/замовленої роботи. Плагіат є порушенням академічної доброчесності та карається відповідно до законодавства України та внутрішніх нормативних актів Університету.

Самоплагіат – неодноразове використання власних раніше оприлюднених результатів (текстів, таблиць, графіків, висновків тощо) без відповідного посилання або зауваження про те, що частина матеріалу вже була публічно представлена. Самоплагіат вважається неприйнятним, якщо подається як новий оригінальний результат. Виняток становлять випадки, коли це дозволено умовами публікації або рішенням керівного органу.

Оригінальність роботи – індикатор ступеня унікальності тексту, виражений у відсотках, який визначається автоматизованими системами антиплагіатної перевірки. Цей показник визначає, яка частина тексту є автентичною, авторською, а яка – потенційно запозиченою. Допустимі пороги оригінальності встановлюються залежно від типу документа (стаття, дипломна робота, дисертація тощо), галузі знань і характеру використаних джерел. Визначення рівня оригінальності враховує правомірно оформлені цитати, бібліографію, загальноживані фрази та методичні формулювання.

Цитування – це правомірне включення фрагментів тексту з іншого джерела до власної роботи із обов'язковим посиланням на автора, повну назву джерела, рік видання та сторінку. Метою цитування є підтвердження, ілюстрація або критичний аналіз думок інших дослідників. Цитування має бути оформлене згідно з чинними стандартами (ДСТУ, APA, Chicago тощо), відповідно до вимог. Цитування не повинно перевищувати допустимого обсягу та не може замінювати власні наукові судження.

Компіляція – механічне поєднання текстів із різних джерел (іноді з формальним посиланням на авторів), без критичного переосмислення або наукового аналізу, з метою створення видимості самостійної праці. Компіляція не є науковим методом і не може розглядатися як самостійна робота. Такий підхід свідчить про низький рівень академічної культури автора та потребує перегляду або відхилення.

Парафраза – передача змісту чужого висловлювання, ідеї або аргументу власними словами з обов'язковим посиланням на джерело. Якщо парафраз не супроводжується посиланням, вона вважається формою плагіату. Парафраз застосовується для інтеграції чужих ідей у власний контекст і є прийнятною лише за умови академічної доброчесності та змістовної самостійності тексту.

Правомірне запозичення – це використання частин тексту, графіків, таблиць, визначень або термінів, якщо вони:

- супроводжуються належним бібліографічним посиланням;
- є загальноновживаними або входять до публічного домену;
- використовуються з дотриманням вимог до цитування;
- є результатом власного попереднього оприлюдненого дослідження (із самоцитуванням).

Неправомірне запозичення – це будь-яке використання чужих матеріалів без посилання або із навмисним спотворенням авторства (включно з «маскуванням» запозичень, редагуванням структури речень або заміною слів синонімами з метою приховати плагіат).

3. ОБ'ЄКТИ ПЕРЕВІРКИ ТА СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ

3.1. Об'єкти перевірки на наявність академічного плагіату

3.1.1. Обов'язковій перевірці на предмет академічної доброчесності та наявності недоброчесних текстових запозичень підлягають такі категорії академічних і наукових робіт:

- *Кваліфікаційні роботи* здобувачів вищої освіти всіх освітніх рівнів (бакалаврського, магістерського та докторського) – дипломні проекти, дисертації, наукові розвідки, творчі роботи та інші підсумкові документи, що виконуються в рамках освітніх програм;

- *Авторські навчально-методичні та науково-методичні праці*, що включають підручники, навчальні посібники, конспекти лекцій, методичні вказівки, практикуми, робочі зошити, електронні курси та інші матеріали, призначені для навчального процесу або отримання грифу вченої ради Університету;

- *Наукові монографії та інші оригінальні праці*, що подаються до Вченої ради Університету для рекомендації до видання, публікації або впровадження в освітній/науковий процес.

3.1.2. Організація перевірки зазначених робіт покладається на відповідальну особу за перевірку академічних текстів у системі виявлення збігів, призначених наказом ректора. Вони відповідають за своєчасне проведення перевірки за допомогою затверджених інструментів антиплагіатного аналізу та формування експертного висновку.

- *Рукописи наукових статей, тез доповідей та інших матеріалів*, що подаються до редакцій наукових журналів Університету або до організаційних

комітетів наукових форумів (конференцій, семінарів, симпозіумів, конгресів, круглих столів тощо), також проходять обов'язкову перевірку на академічний плагіат.

3.1.3. Контроль за відповідністю поданих матеріалів принципам академічної доброчесності здійснюють головні редактори видань, секретарі редколегій або уповноважені представники структурних підрозділів, відповідальні за проведення наукових заходів.

– *Дисертаційні дослідження та автореферати* здобувачів наукових ступенів (доктора філософії, доктора наук) перевіряються до моменту подання їх на розгляд спеціалізованої Вченої ради. Забезпечення технічної перевірки та контроль за дотриманням процедур покладається відповідальну особу за перевірку академічних текстів у системі виявлення збігів.

3.2. Перевірка інших письмових робіт здобувачів вищої освіти

3.2.1. За рішенням керівництва факультету (навчально-наукового інституту), кафедри або методичної комісії до перевірки на наявність академічного плагіату також можуть бути залучені інші види письмових робіт, які виконуються здобувачами вищої освіти впродовж навчального семестру. До таких робіт належать:

- курсові роботи (проекти);
- звіти з навчальних, виробничих або переддипломних практик;
- доповіді на студентських конференціях;
- роботи, подані до участі в конкурсах, олімпіадах, грантових або академічних програмах.

3.2.2. З метою забезпечення прозорості оцінювання, підвищення якості академічного письма та формування відповідального ставлення до власної освітньої діяльності, факультети (навчально-наукові інститути) можуть ухвалити рішення про обов'язкову або вибіркочу перевірку таких робіт у рамках навчального процесу, зокрема через систему електронного (дистанційного) навчання Університету.

3.2.3. Перевірка зазначених документів може здійснюватися:

- уповноваженою особою факультету (інституту), яка має доступ до ліцензованої антиплагіатної системи.
- викладачем, що проводить відповідну дисципліну;

– науковим керівником (у разі виконання індивідуального дослідницького завдання);

3.2.4. У разі виявлення ознак академічного плагіату студентська робота повертається на доопрацювання або може бути оцінена як така, що не відповідає критеріям академічної доброчесності.

3.3. Процедура подання та терміни перевірки робіт на академічний плагіат

3.3.1. Перевірка академічних, кваліфікаційних, методичних та інших робіт на наявність ознак академічного плагіату здійснюється на етапі їх попереднього представлення для розгляду на засіданнях випускових кафедр, редакційних колегій, спеціалізованих вчених рад Університету.

3.3.2. З метою дотримання встановлених процедур перевірки, автор(и) зобов'язані не пізніше ніж за 14 календарних днів до дати захисту, подання до друку або представлення до спеціалізованої Вченої ради надати електронну версію роботи у форматі *.doc або *.docx відповідальній особі за перевірку академічних текстів.

3.3.3. Відповідальна особа здійснює завантаження файлу до ліцензованої антиплагіатної платформи, проводить аналіз звіту про подібність, а також формує експертний висновок про рівень оригінальності тексту (згідно з Додатком 1), що разом із загальним звітом системи передається автору (або його науковому керівнику) протягом 3 робочих днів з моменту подання матеріалу.

3.3.4. У разі технічної помилки, невідповідності формату, невірного іменування файлу або порушення вимог щодо вмісту документа (наявність бібліографії, додатків, прихованого тексту тощо), файл може бути повернений на доопрацювання без проведення перевірки.

3.3.5. У випадку виявлення спроб навмисного маніпулювання антиплагіатною перевіркою (вставка «невидимого» тексту, підміна символів, редагування кодування документа тощо), робота автоматично вважається такою, що не пройшла перевірку, а відповідальній комісії подається протокол порушення для подальшого розгляду.

3.4. Технічна перевірка наукових текстів на схожість та критерії визначення оригінальності

3.4.1. Перевірка наукових, освітніх і методичних праць на наявність текстових запозичень здійснюється із використанням програмно-технічних засобів перевірки на схожість, які мають офіційну ліцензію або використовуються Університетом на

підставі укладених договорів. Для забезпечення об'єктивності результатів допускається застосування однієї або декількох таких систем, рекомендованих адміністрацією закладу.

3.4.2. Під час перевірки робіт на схожість слід неухильно дотримуватись регламенту використання антиплагіатної системи (згідно з Процедурою перевірки письмових робіт – *Додаток 2*), а також враховувати:

- правильність налаштувань програми (вибір модулів пошуку, ігнорування бібліографії, виключення зіставлень з власними попередніми роботами тощо);
- структуру документу (розділи, таблиці, додатки, списки джерел);
- технічну справність файлу (відсутність шкідливих кодів, заміни символів, спроб маніпуляцій із форматкуванням).

3.4.3. Основним кількісним критерієм оцінки оригінальності є рівень текстової унікальності, виражений у відсотках, який генерується програмою у відповідному звіті перевірки (*Додаток 3*). Цей показник повинен відповідати встановленим Університетом нормативам щодо допустимого рівня схожості.

3.4.4. При перевірці академічних, наукових та навчально-методичних текстів здобувачів вищої освіти, аспірантів, докторантів, науково-педагогічних і наукових працівників Університету критеріями відповідності вимогам академічної доброчесності є:

- *Відсутність академічного плагіату* – кожен фрагмент тексту, запозичений з чужого джерела (незалежно від обсягу), має бути належним чином оформлений через посилання на першоджерело з обов'язковим внесенням до списку використаних джерел;

- *Відсутність самоплагіату* – у разі використання автором власних раніше оприлюднених текстів, такі запозичення мають бути належним чином позначені з вказівкою джерела публікації;

- *Відсутність текстових маніпуляцій* – спроби приховати плагіат за рахунок перекручення формулювань, навмисного перекладу без посилань, вставлення «невидимого» тексту, а також використання технічних або лінгвістичних методів обходу програмних засобів перевірки вважаються грубим порушенням принципів академічної доброчесності. Кожен виявлений випадок таких дій підлягає індивідуальному розгляду відповідними комісіями.

- *Допустимий відсоток схожості* – межа схожості тексту з іншими джерелами (визначена за результатами програмної перевірки) допускається лише за умови наявності належного цитування та залежить від виду роботи (стаття, кваліфікаційна робота, підручник, дисертація тощо). Конкретні значення допустимого рівня схожості регламентуються цим Положенням, затвердженим в ЗВО «Подільський державний університет».

3.4.5. Разом з тим, автоматично виявлені збіги не завжди трактуються як академічний плагіат. Запозичення визнаються допустимими, якщо вони мають належне оформлення або не підпадають під ознаки неправомірного привласнення. До правомірних включаються:

- загальноприйняті терміни, формулювання та сталі вирази, характерні для відповідної наукової сфери;
- власні назви, включно з назвами організацій, установ, географічними або історичними назвами;
- правильно оформлені бібліографічні посилання;
- фрагменти, які подані у формі цитати або самоцитування з обов'язковим посиланням на джерело.

3.4.6. У процесі прийняття остаточного рішення щодо захисту або публікації конкретної роботи уповноважені особи беруть до уваги:

- наукову галузь, тематику та обсяг дослідження;
- тип роботи (наукова стаття, монографія, підручник, дипломна чи дисертаційна праця);
- специфіку стилю та жанру (наприклад, технічна документація або методичні вказівки можуть містити типові формулювання).

3.4.7. Для забезпечення повноти аналізу, зокрема виявлення повторного використання текстів, що не представлені в Інтернеті, в Університеті створюється власна база даних раніше виконаних наукових і кваліфікаційних робіт (курскових, бакалаврських, магістерських, кандидатських та докторських).

3.5. Перевірка кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти

3.5.1. Процедура перевірки кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти на наявність академічного плагіату здійснюється із використанням ліцензованих або відкритих інтернет-ресурсів, які забезпечують пошук текстових запозичень як у внутрішній базі документів Університету, так і в глобальних джерелах мережі

Інтернет. Проведення такої перевірки забезпечується на безоплатній основі в межах інформаційної інфраструктури закладу.

3.5.2. Підставою для проведення перевірки кваліфікаційної роботи є особиста заява здобувача вищої освіти про її самостійне написання (див. *Додаток б*). Відповідальність за відповідність електронної та друкованої версій роботи, а також за дотримання академічної доброчесності під час підготовки тексту, несе науковий керівник.

3.5.3. Перевірка кваліфікаційних робіт повинна відбуватись відповідно до чітко визначеної логіки дій, передбаченої блок-схемою антиплагіатної процедури (див. *Додаток 5*), що регламентує етапи подання, перевірки, формування висновку та реагування на результати.

3.5.4. На випускових кафедрах утворюються Експертні комісії, до складу яких входять щонайменше 3 науково-педагогічних працівника, що мають науковий ступінь, а також 2 представники студентського самоврядування. Головою Експертної комісії виступає завідувач відповідної кафедри. Основним завданням Комісії є прийняття рішення про можливість допуску здобувачів до публічного захисту кваліфікаційних робіт на підставі показників оригінальності тексту, отриманих в результаті перевірки.

3.5.5. Рішення Експертної комісії ухвалюється колегіально та фіксується у відповідному протоколі, який оформлюється у двох примірниках: один зберігається на кафедрі, інший — передається секретарю екзаменаційної комісії. Строк подання письмового висновку не має перевищувати трьох календарних днів від моменту надходження звітів про рівень текстової схожості.

3.5.6. У разі необхідності, для обґрунтованого розгляду звіту подібності, Експертна комісія може запросити здобувача вищої освіти та його наукового керівника для надання роз'яснень.

3.6. Перевірка рукописів дисертацій

3.6.1. Обов'язковою умовою прийняття до попереднього розгляду у Спеціалізованій вченій раді (СВР) є проведення перевірки рукописів дисертацій здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти — доктора філософії, а також здобувачів наукового ступеня доктора наук — на наявність академічного плагіату з використанням відкритих інтернет-ресурсів, внутрішніх баз Університету, бібліотечних сервісів та антиплагіатних систем.

3.6.2. Підставою для перевірки є особиста письмова заява здобувача наукового ступеня (форма заяви — згідно з *Додатком 7*), в якій підтверджується самостійне виконання дослідження та відповідальність за його наукову добросовісність.

3.6.3. Відповідальними особами за організацію та проведення перевірки дисертаційних рукописів на академічну добросовісність є вчені секретарі СВР Університету.

3.6.4. Для ініціювання перевірки здобувач зобов'язаний, у визначені строки разом із пакетом документів для попереднього розгляду дисертації у СВР або на випусковій кафедрі, подати такі матеріали:

- повний електронний текст дисертації у форматі, придатному для перевірки за допомогою антиплагіатної системи;
- заяву щодо проведення перевірки дисертації на академічний плагіат;
- передачу електронного файлу відповідальному секретарю СВР або працівнику, що координує PhD-атестацію на рівні факультету / інституту.

3.6.5. Уповноважена особа (вчений секретар СВР або відповідальний за атестацію) забезпечує технічну передачу матеріалу до Наукової бібліотеки для проведення перевірки на відповідність критеріям академічної добросовісності.

Термін виконання перевірки не повинен перевищувати трьох робочих днів з моменту отримання файлу. За результатами перевірки формується електронний звіт, який передається голові СВР або завідувачу випускової кафедри для подальшого розгляду.

3.6.6. Після отримання пакета документів докторська спеціалізована вчена рада проводить попередню експертизу дисертації. Для цього призначається комісія у складі не менше трьох членів комісії відповідної спеціальності. Комісія проводить експертизу змісту дисертації, в тому числі аналізує висновки перевірки на плагіат. У висновку комісії має бути зазначено, чи виявлено в поданій роботі або у відповідних наукових публікаціях здобувача ознаки академічного плагіату, фальсифікації або фабрикації.

На підставі висновку комісії завідувач кафедри приймає одне з двох рішень:

- рекомендує до публічної презентації результатів дисертації здобувачем ступеня доктора філософії;
- відхиляє подання у разі виявлення фактів академічної недобросовісності.

3.6.7. У разі, якщо рукопис дисертації має гриф секретності, після завершення перевірки на плагіат та оформлення розгорнутого звіту, усі файли роботи та технічні звіти видаляються з антиплагіатної бази. Зберігається лише узагальнений звіт про рівень схожості у форматі PDF, який долучається до особової справи здобувача.

3.7. Перевірка рукописів монографій, навчальної та навчально-методичної літератури, поданих на рекомендацію до друку

3.7.1. Рукописи монографій, підручників, навчальних і навчально-методичних посібників підлягають обов'язковій перевірці на наявність академічного плагіату із застосуванням ліцензованих інтернет-сервісів, внутрішніх баз даних Університету та відкритих електронних ресурсів. Проведення такої перевірки є невід'ємною умовою їх подальшого розгляду на засіданнях вченої ради факультету.

3.7.2. Підставою для здійснення перевірки є письмова заява автора або колективу авторів, оформлена у встановленій формі (див. *Додаток 7*).

3.7.3. Безпосереднє проведення перевірки рукописів монографій, підручників, навчальних і навчально-методичних посібників на академічний плагіат здійснює Наукова бібліотека Університету, використовуючи затверджені програмно-технічні засоби.

3.7.4. Результати перевірки обов'язково враховуються під час прийняття рішення кафедрою щодо порушення клопотання про рекомендацію рукопису до друку та подальшого розгляду на засіданні вченої ради факультету.

3.7.5. Перед проведенням перевірки автор(и) рукопису зобов'язані:

- підготувати електронний файл рукопису у форматі, прийнятному для антиплагіатної перевірки;
- подати файл разом із заявою відповідальній особі, визначеній наказом ректора ЗВО «ПДУ».

3.7.6. Наукова бібліотека, отримавши рукопис і заяву, проводить перевірку на академічний плагіат у термін до п'яти календарних днів відповідно до процедур, визначених у цьому Положенні, та надає офіційний звіт.

3.7.7. У випадку виявлення низького рівня оригінальності тексту рукопис повертається автору (авторам) для доопрацювання. Повторна перевірка здійснюється у термін не більше трьох календарних днів від дати подання виправленої версії. Лише після підтвердження задовільного рівня оригінальності рукопис може бути переданий на розгляд та для подальших етапів погодження.

3.8. Перевірка рукописів наукових статей, поданих до фахових видань Університету

3.8.1. Верифікація рукописів наукових статей, поданих до публікації у фахових періодичних виданнях Закладу вищої освіти «Подільський державний університет» на наявність академічного плагіату здійснюється із використанням авторизованих інтернет-сервісів, які здійснюють порівняння текстів із відкритими джерелами глобальної мережі.

3.8.2. Перевірка рукописів статей на академічну доброчесність є безоплатною за умови наявності відповідних угод Університету із постачальниками програмного забезпечення. У разі відсутності такої угоди перевірка здійснюється на платній основі відповідно до затвердженого кошторису витрат на видання відповідного періодичного наукового журналу.

3.8.3. Організацію і проведення процедури перевірки на академічний плагіат здійснюють відповідальні секретарі редколегій наукових видань, що функціонують при Університеті.

3.8.4. Інформація про факт перевірки рукописів та показники оригінальності (у відсотках) обов'язково публікується на офіційному веб-сайті відповідного видання. Допустимий рівень текстової схожості встановлюється окремо для кожного наукового журналу та фіксується у редакційній політиці.

3.8.5. Для подання статті до редакції автор(и) зобов'язані:

- підготувати файл рукопису у форматі, що відповідає технічним вимогам обраного антиплагіатного програмного забезпечення;
- передати файл відповідальному секретарю редколегії наукового видання.

3.8.6. Відповідальний секретар редколегії протягом трьох календарних днів від моменту одержання рукопису:

- здійснює перевірку тексту на академічний плагіат відповідно до вимог;
- інформує головного редактора наукового видання про отриманий показник унікальності та передає розширений електронний звіт із результатами перевірки.

3.8.7. Результати антиплагіатної перевірки враховуються редколегією при прийнятті рішення про прийом рукопису до публікації. Статті, що мають неприйнятний або критично низький рівень оригінальності, не допускаються до подальшого розгляду. Інші рукописи підлягають оцінюванню відповідно до редакційної політики фахового видання.

3.8.8. Повну відповідальність за надання до публікації матеріалів, що не пройшли перевірку на академічний плагіат, несуть автори рукописів та головні редактори періодичних наукових видань.

3.9. Порядок подання та розгляду апеляцій щодо результатів перевірки

У разі незгоди з результатами перевірки на академічний плагіат автор(и) роботи мають право подати апеляцію для повторного розгляду результатів.

Апеляційна заява подається:

- на ім'я ректора Університету — якщо заявником є науковий або науково-педагогічний працівник, аспірант, докторант чи здобувач наукового ступеня;
- на ім'я декана факультету / директора інституту — якщо заявником є здобувач вищої освіти (студент, магістрант тощо).

Заява подається протягом одного робочого дня після офіційного оголошення результатів перевірки.

На підставі апеляції ректор (декан/директор) видає розпорядження про створення апеляційної комісії, до складу якої входять:

- голова комісії (представник адміністрації);
- не менше двох науково-педагогічних працівників, які не були залучені до первинної перевірки;
- за потреби — відповідальному з питань академічної доброчесності.

У разі розгляду апеляції від студента до складу комісії обов'язково включається представник органу студентського самоврядування.

Апеляційна комісія повинна розглянути подану заяву та супровідні матеріали не пізніше ніж протягом двох робочих днів з моменту її створення.

Заявник повідомляється про дату, час і місце засідання комісії через наявні засоби зв'язку (електронна пошта, телефон) не менше ніж за 24 години до початку засідання.

Якщо заявник без поважних причин не з'явився на засідання, апеляція вважається відкликаною та не підлягає подальшому розгляду.

За результатами засідання апеляційна комісія ухвалює остаточне мотивоване рішення у вигляді експертного висновку, який підписують голова комісії, усі присутні члени та заявник (форма наведена у *Додатку 4*). Рішення апеляційної комісії є остаточним і оскарженню не підлягає.

3.10. Створення спеціальних комісій за фактами виявленого академічного плагіату

У разі виникнення спірних або резонансних випадків, пов'язаних із можливими порушеннями академічної доброчесності, ректор може створити спеціальну комісію своїм службовим розпорядженням.

До складу такої комісії можуть включатися:

- представники адміністрації та вчених рад;
- фахівці із забезпечення якості освіти, академічної доброчесності або авторського права;
- залучені зовнішні експерти, які не є співробітниками Університету, за умови їхньої письмової згоди на участь.

Спеціальна комісія діє на підставі затвердженого положення про комісію з академічної доброчесності та ухвалює рішення, що мають рекомендаційний або дисциплінарний характер, залежно від встановлених обставин.

4. СИСТЕМА ЗАХОДІВ ІЗ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОФІЛАКТИКИ АКАДЕМІЧНОГО ПЛАГІАТУ

4.1. Профілактика академічного плагіату в освітній і науковій діяльності

Профілактика академічного плагіату в навчальних роботах, наукових та навчально-методичних працях здійснюється як комплекс превентивних заходів, спрямованих на формування культури академічної доброчесності та запобігання недоброчесним практикам. Зокрема, вона передбачає:

- *систематичне ознайомлення* здобувачів вищої освіти, аспірантів, докторантів, науково-педагогічних і наукових працівників із нормами академічної доброчесності, положеннями цього документа, принципами академічної етики та авторського права;

- *самостійну попередню перевірку авторами власних робіт на оригінальність* із використанням ліцензованих програмно-технічних засобів до подання їх на офіційну перевірку уповноваженим особам, що сприяє розвитку відповідального ставлення до якості наукового і навчального контенту;

- *підвищення персональної відповідальності авторів та осіб, залучених до рецензування, керівництва і наукового консультування*, за дотримання правил належного цитування, оформлення посилань, уникнення компіляції та забезпечення оригінальності змісту підпорядкованих їм робіт;

– проведення консультативно-інформаційних заходів (семінарів, тренінгів, інструктивних занять) для здобувачів освіти та науковців Університету з питань академічної доброчесності, оформлення наукових текстів, коректного використання джерел та запобігання плагіату.

4.2. Роль наукових керівників та рецензентів у запобіганні академічному плагіату

Наукові керівники, консультанти, рецензенти та інші особи, залучені до супроводу освітніх, кваліфікаційних та наукових робіт здобувачів вищої освіти всіх рівнів, несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності на всіх етапах підготовки та подання робіт.

З метою запобігання проявам академічного плагіату їхня діяльність передбачає:

– здійснення попереднього контролю за змістовим наповненням, структурою та коректністю оформлення робіт студентів, аспірантів і докторантів перед поданням на офіційну перевірку;

– надання методичних рекомендацій щодо академічного письма, цитування та оформлення бібліографічних посилань відповідно до чинних стандартів (ДСТУ, АРА та ін.);

– виявлення потенційних ризиків недоброчесних запозичень на ранніх етапах підготовки робіт, зокрема шляхом аналізу проміжних версій текстів, планів, попередніх результатів дослідження;

– формування у здобувачів навичок академічної культури та відповідального ставлення до наукової діяльності, зокрема через систематичні індивідуальні та групові консультації.

У разі виявлення ознак недоброчесних практик наукові керівники зобов'язані ініціювати доопрацювання роботи або, у разі повторних порушень, повідомити про це уповноважену особу кафедри для подальшого розгляду відповідно до внутрішніх нормативних документів Університету.

4.3. Організація контролю за дотриманням академічної доброчесності та призначення відповідальних осіб

З метою системного запобігання академічному плагіату, а також забезпечення контролю за дотриманням норм наукової етики здобувачами вищої освіти всіх рівнів, науковими та науково-педагогічними працівниками, а також авторами, які

подають матеріали для опублікування чи оприлюднення у виданнях Університету, наказом ректора призначається відповідальна особа з перевірки академічних і наукових текстів.

До основних повноважень і обов'язків такої особи належать:

- організація та проведення перевірки рукописів на оригінальність з використанням ліцензованих програмно-технічних засобів антиплагіатного аналізу;
- оформлення та надання офіційних звітів і експертних висновків про рівень унікальності поданих матеріалів;
- консультування авторів щодо правил академічного письма, правильного цитування, оформлення посилань та уникнення неправомірних запозичень;
- моніторинг дотримання вимог внутрішніх нормативних документів щодо академічної доброчесності та повідомлення керівництва про виявлені порушення.

Відповідальна особа діє на підставі цього положення, затвердженого Вченою радою Університету, та несе персональну відповідальність за об'єктивність і конфіденційність результатів перевірки.

4.4. Функціональні обов'язки відповідальних осіб під час перевірки робіт

Відповідальна особа здійснює перевірку поданих рукописів навчальних, наукових і навчально-методичних праць із використанням ліцензованих програмно-технічних засобів для виявлення ознак академічного плагіату та недоброчесних текстових запозичень.

До її основних завдань належать:

- технічне завантаження і налаштування матеріалів для проведення перевірки;
- аналітична оцінка сформованого програмою звіту щодо рівня схожості тексту;
- підготовка обґрунтованого експертного висновку про рівень оригінальності роботи із зазначенням відсоткового показника унікальності та якісної оцінки характеру виявлених запозичень;
- забезпечення збереження та конфіденційності результатів перевірки, включно з архівуванням звітів і висновків у встановленому порядку.

Усі результати перевірок зберігаються у вигляді електронних файлів і супровідної документації, що можуть бути використані під час внутрішнього або зовнішнього моніторингу дотримання принципів академічної доброчесності.

4.5. Організаційні умови виконання обов'язків відповідальних осіб

Перевірка рукописів на наявність ознак академічного плагіату виконується відповідальними особами у межах їхнього основного робочого часу.

Ця діяльність належить до службових функціональних обов'язків, що враховується під час розподілу навчально-наукового навантаження, планування індивідуальної роботи працівників та оцінювання їхньої ефективності.

У разі потреби, за рішенням керівництва, відповідальним особам може надаватися методична підтримка, консультації фахівців з академічної доброчесності або організовуватися підвищення кваліфікації з питань проведення антиплагіатної експертизи.

5. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ТА ВИЯВЛЕННЯ АКАДЕМІЧНОГО ПЛАГІАТУ

5.1. Встановлення відповідальною особою або апеляційною комісією факту наявності неприйняттого рівня оригінальності у поданій роботі є підставою для відмови у допуску до її розгляду, захисту або наданні рекомендації до друку чи оприлюднення.

5.2. Виявлення низького відсотка оригінальності у роботах здобувачів вищої освіти (курсівих, бакалаврських, магістерських тощо) є підставою для:

- недопущення роботи до захисту;
- повернення матеріалів на доопрацювання із встановленням строків виправлення;
- у разі істотних порушень — призначення нового індивідуального завдання за рішенням кафедри чи деканату.

5.3. За порушення норм академічної доброчесності, включаючи виявлений факт академічного плагіату, автор (здобувач освіти, аспірант, докторант, науковий або науково-педагогічний працівник) може бути притягнутий до дисциплінарної, академічної або юридичної відповідальності згідно з чинним законодавством України та внутрішніми нормативними актами Університету.

5.4. Виявлення ознак академічного плагіату в роботах аспірантів, докторантів або здобувачів наукових ступенів може бути підставою для:

- розгляду питання про доцільність їх подальшого перебування в аспірантурі чи докторантурі;

- відкликання індивідуального плану підготовки або відкріплення здобувача від кафедри;
- скасування рішення про рекомендацію роботи до захисту.

5.5. У разі систематичного (неодноразового) виявлення випадків академічного плагіату в роботах наукових і науково-педагогічних працівників Університету, відповідна інформація підлягає врахуванню під час:

- атестації та щорічного оцінювання діяльності працівника;
- прийняття рішення про продовження дії трудового контракту або укладення нового.

5.6. Встановлення фактів академічного плагіату у вже опублікованих наукових чи навчально-методичних працях аспірантів, докторантів, здобувачів наукових ступенів, наукових і науково-педагогічних працівників є підставою для:

- виключення таких публікацій із їхнього індивідуального науково-методичного доробку;
- скасування раніше ухвалених рішень щодо врахування цих праць у звітності, конкурсах, рейтингах чи під час проходження атестації;
- ініціювання відкликання таких публікацій з відкритого доступу (за згодою редакції або видавця).

6. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

6.1. Це Положення набирає чинності з дати його затвердження наказом ректора Університету та є обов'язковим для виконання всіма учасниками освітнього та наукового процесів, а також авторами, які подають матеріали для оприлюднення чи друку у виданнях Університету.

6.2. Усі зміни, доповнення або редакційні уточнення до цього Положення підлягають попередньому розгляду та схваленню на засіданні Вченої ради Університету і набувають чинності після їх офіційного затвердження наказом ректора. Зміни та доповнення оформлюються у вигляді додатків або нової редакції документа.

6.3. Контроль за дотриманням вимог і виконанням норм цього Положення здійснюється посадовими особами Університету відповідно до їх функціональних обов'язків. Зокрема, відповідальність покладається на керівників структурних підрозділів, наукових та науково-педагогічних працівників, відповідальних осіб з

перевірки академічних текстів, а також на адміністрацію Університету в межах їхніх повноважень.

6.4. Питання, не врегульовані цим Положенням, вирішуються згідно з чинним законодавством України, Статутом Університету, Кодексом академічної доброчесності та іншими внутрішніми нормативними актами ЗВО «Подільський державний університет».

Відповідальна особа з питань академічної доброчесності

Леся ЗБАРАВСЬКА

ПОГОДЖЕНО:

Перший проректор

Вікторія РАРИЦЬКА

Проректор з навчальної, науково-інноваційної

Грига ЯСІНЕЦЬКА

та міжнародної діяльності

Проректор з навчальної роботи

Микола МІСЮК

Президент студентського парламенту

Валерія СУСЛЯК

Голова Первинної профспілкової організації

Світлана ЛІЩУК

Начальник юридичного відділу

Леся РУСНАК

Експертний висновок результатів перевірки на академічний плагіат

Відповідно до даних програми Strikeplagiarizm, (вид і назва роботи), автора (ів) _____, яка подана у файлі _____, за результатами перевірки є оригінальною на ____%.

Обсяг файлу поданого на перевірку _____ (слів) з виключенням додатків та списків літератури, що приблизно складає ____% від загального обсягу матеріалу до друку.

Враховуючи специфіку, робота вважається такою, що має (вказати рівень оригінальності: високий, задовільний, низький, неприйнятний) та (вказати подальшу дію щодо роботи: допускається до друку чи захисту; потребує доопрацювання з наступною перевіркою; не допускається до друку чи захисту).

_____ (дата)_____

_____ (підпис)_____ ПІБ

Налаштування системи перевірки та рекомендовані показники

Відповідно до «Положення про виявлення та запобігання плагіату у Закладі вищої освіти «Подільський державний університет» (2025) при перевірці академічних текстів системою Strikeplagiarizm, встановлюються наступні параметри налаштування системи та рекомендовані показники перевірки на текстову схожість та розуміння результатів перевірки.

З результатів схожості вручну вилучаються:

- власні публікації при перевірці дисертаційних робіт;
- дисертаційні роботи та інші попередні публікації при перевірці авторських монографій;
- попередні авторські видання/або видання під упорядкуванням, розміщені в репозитарії університету, при перевірці повторних видань;
- матеріали розміщені в домені pdatu.edu.ua (силабуси, розробки, методички тощо) при перевірці навчально-методичних праць.

Академічні тексти, які підлягають перевірці	Відповідальність	Ліміт кількості слів, перевищення якого активує сигнал схожості	Рекомендована схожість (порогове значення)	Рекомендований показник схожості за 1 джерелом
Наукові роботи				
Дисертаційні роботи та автореферати	Перевіряються науковою бібліотекою	8	До 15%	Не більше ніж 3 %
Рукописи наукових статей	Перевіряють редколегії журналів ЗВО «ПДУ».	8	До 15%	Не більше ніж 3 %
Авторські монографії.	Перевіряються науковою бібліотекою	8	До 15%	Не більше ніж 5 %
Студентські роботи на всеукраїнські конференції, олімпіади	Перевіряються науковою бібліотекою	8	До 10%	Не більше 3 %
Навчально-методичні роботи				
Авторські навчально-методичні праці, що претендують на присвоєння грифу ЗВО «ПДУ»	Перевіряються науковою бібліотекою	12	До 30%	Не більше ніж 5 %

Навчально-методичні праці, що претендують на присвоєння грифу ЗВО «ПДУ»	Перевіряються науковою бібліотекою	12	До 30%	Не більше ніж 5 %
Навчальні роботи				
Кваліфікаційні роботи ОС «Магістр», «Бакалавр»	Перевіряються відповідальними від випускаючих кафедр.	10	До 30%	Не більше ніж 5 %
Курсові роботи (проєкти)	Перевіряються відповідальними від випускаючих кафедр	10	До 30%	Не більше ніж 5 %

Рівень оригінальності твору

Академічні тексти, які підлягають перевірці	Показники рекомендованої схожості (порогове значення).	Рівень оригінальності твору (у відсотках)			
		Високий	Задовільний	Низький	Неприйнятний
		Текст вважається оригінальним та не потребує додаткових дій щодо запобігання неправомірним запозиченням.	Наявні окремі ознаки академічного плагіату. Слід пересвідчитись у наявності посилань на першоджерела для цитованих фрагментів. Необхідність повторної перевірки визначається Експертною комісією.	Наявні певні ознаки академічного плагіату, але матеріал може бути прийнятий за умови доопрацювання з обов'язковою наступною перевіркою на оригінальність доопрацьованого твору.	Наявні істотні ознаки плагіату. Матеріал до розгляду не приймається.
Наукові роботи					
Дисертаційні роботи та автореферати	до 15%	понад 85%	від 70 до 85 %	від 55 до 70 %	менше 55 %
Рукописи наукових статей	до 15%	понад 85%	від 70 до 85 %	від 55 до 70 %	менше 55 %
Авторські монографії.	до 15%	понад 85%	від 70 до 85 %	від 55 до 70 %	менше 55 %
Студентські роботи на всеукраїнські конференції, олімпіади	до 10%	понад 90%	від 80 до 90 %	від 60 до 80 %	менше 60 %
Навчально-методичні роботи					
Авторські навчально-методичні праці, що претендують на присвоєння грифу ЗВО «ПДУ»	до 30%	понад 70%	від 60 до 70 %	від 50 до 60 %	менше 50 %
Навчально-методичні праці, що претендують на присвоєння грифу ЗВО «ПДУ»	до 30%	понад 70%	від 60 до 70 %	від 50 до 60 %	менше 50 %
Навчальні роботи					

Кваліфікаційні роботи ОС «Магістр», «Бакалавр»	до 30%	понад 70%	від 60 до 70 %	від 50 до 60 %	менше 50 %
Курсові роботи (проекти)	до 30%	понад 70%	від 60 до 70 %	від 50 до 60 %	менше 50 %

Експертний висновок апеляційної комісії результатів перевірки на академічний плагіат

Комісія розглянула _____ (вид і назва роботи) _____, автора (ів) _____, врахувала приведені заявником аргументи на захист своєї роботи та прийняла рішення: робота має _____ (вказати рівень оригінальності: високий, задовільний, низький, неприйнятний) та _____ (вказати подальшу дію щодо роботи: допускається до друку чи захисту; не допускається до друку чи захисту).

Голова апеляційної комісії:

(підпис)

ПІБ

Члени комісії:

(підпис)

ПІБ

(підпис)

ПІБ

(підпис)

ПІБ

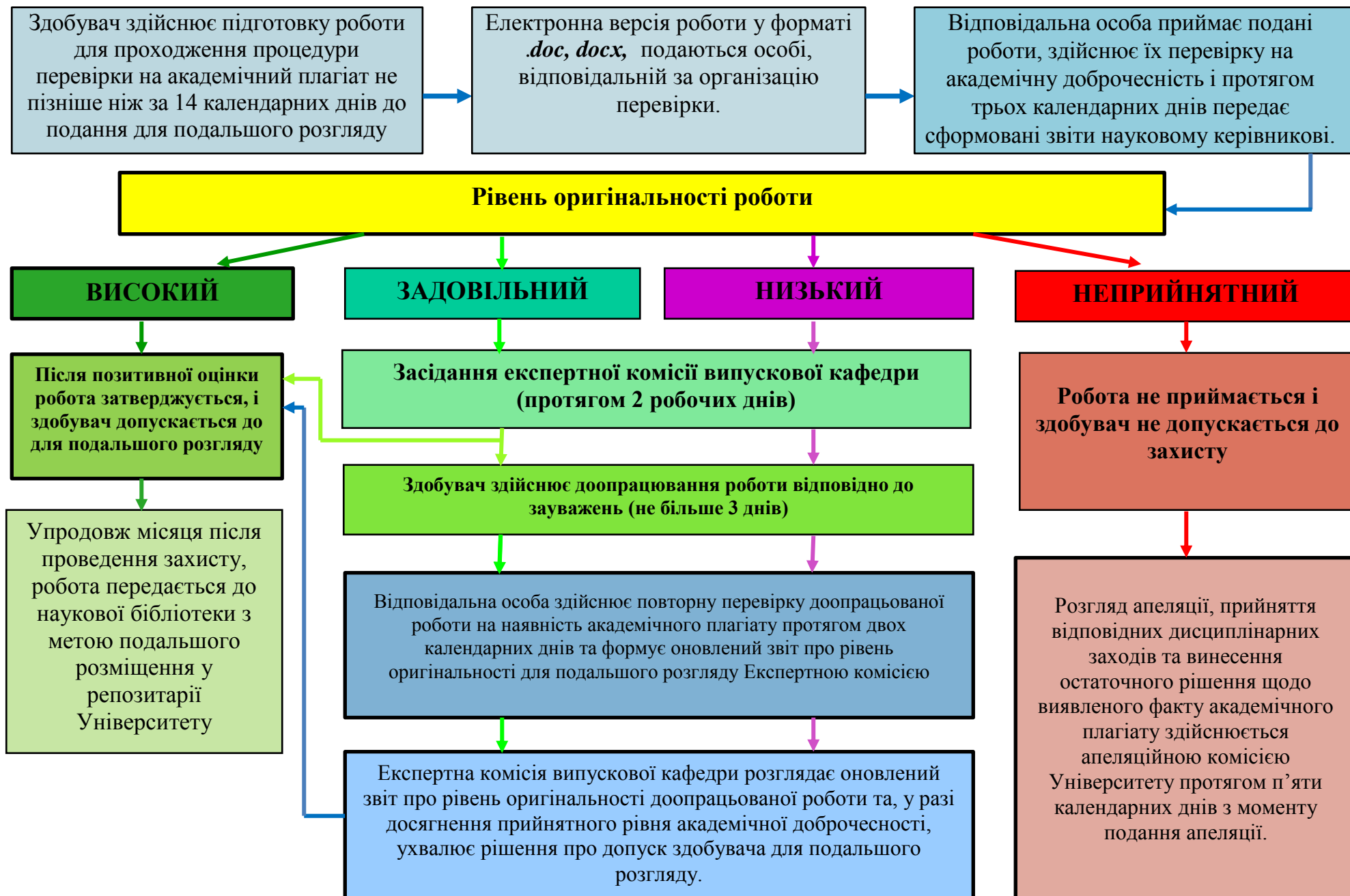
Заявник:

(підпис)

ПІБ

Дата

Рекомендований алгоритм процедури перевірки на академічний плагіат

Заява

(Студент (ка)) _____

Номер студентської книжки:

Я заявляю, що наукова робота:

1) Була підготовлена виключно мною, * і:

А. Не порушує авторські права третіх осіб у відповідність із законом про авторське право.

Б. Повністю або частково була використана в якості основи для отримання диплому про вищу освіту або наукового ступеня мною чи іншою особою.

2) Крім того, я заявляю, що надана мною для перевірки електронна версія роботи збігається з друкованою.

Даною заявою я підтверджую, що був,(-ла) проінформований,(-а) про права та обов'язки студента,(-ки) Університету, про правила, що стосуються перевірки оригінальності наукових робіт. Тому я заявляю, що я згоден,(-на) на обробку моїх письмових робіт у відповідності з антиплагіатними процедурами Університету, а також на архівування цих робіт в базі даних інтернет системи Strikeplagiarizm згідно з антиплагіатними правилами і процедурами Університету.

Я також свідомий,(-ма) того, що у випадку, якщо робота написана мною, за рішенням Комісії університету буде містити факти, які суперечать умовам зазначеним у цій заяві, або, якщо коефіцієнти виходять за межі гранично допустимих норм (згідно *Додатку 2*), робота буде повернута на доопрацювання.

Дата

Підпис

*Беручи до уваги істотний внесок з боку керівника наукової роботи.

Заява авторів рукописів

Заява авторів рукописів дисертацій, монографій, підручників та навчальних посібників, наданих на рекомендацію до захисту/друку для перевірки на наявність академічного плагіату.

1. Електронна адреса (особиста, лише домен pdatu.edu.ua)
2. Прізвище, ім'я, по-батькові (автор/відповідальна особа) *
3. Кафедра
4. Інститут/Факультет *

5. Вид рукопису

6. Назва рукопису /Бібліографічний опис

Прошу здійснити перевірку моєї кваліфікаційної роботи на наявність академічного плагіату на безоплатній основі. Усі запозичені фрагменти з друкованих та електронних джерел належно оформлені з дотриманням вимог академічного цитування та містять відповідні посилання.

Підтверджую, що ознайомлений(а) з Положенням про виявлення та запобігання академічному плагіату у Закладі вищої освіти «Подільський державний університет» (2025). Усвідомлюю, що виявлення академічного плагіату у моїй роботі може бути підставою для відмови у допуску до захисту / наданні рекомендації до друку.

Повідомлений(а) про використання системи виявлення текстових збігів / ідентичності / схожості у роботах та надаю згоду на обробку і збереження моєї кваліфікаційної роботи в електронній базі даних Університету.

Також надаю згоду на передання моєї роботи до відповідної системи виявлення текстових збігів / ідентичності / схожості, а також дозвіл на використання її в рамках цієї Системи для виявлення можливих випадків академічного плагіату в інших роботах, що перевіряються, виключно з метою забезпечення академічної доброчесності.

7. Додаток: електронний варіант роботи (файл відповідає вимогам розділу 7.2 Положення про виявлення та запобігання плагіату у Закладі вищої освіти «Подільський державний університет» (2025).

*Надіслані файли: **